

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH ELEWACJI XIX W.

RATUSZA W DREZDENKU

Elewacja ratusza w Drezdenku.

Autor programu prac konserwatorskich :

Lidia Piotrowska-Cześnik

mgr konserwacji elementów i detali

architektonicznych

Toruń – Drezdenko - wrzesień 2018 r.

Treść opracowania jest objęta przepisami o prawie autorskim i nie może zostać zmieniona bez zgody autora.

IDENTYFIKACJA ZABYTKU

- budynek XIX w. ratusza w Dreddenku
- ul. Kościuszki 31, nr. ewid. gr. 648 , Dreddenko
- inwestor projektu remontu : Powiat Strzelecko-Dreddencki z siedzibą w Strzelcach Krajeńskich, ul. Ks. St. Wyszyńskiego 7
- budynek wzniesiony w stylu neogotyckim , budowa zakończona w 1884 r., elewacje z cegły czerwonej; detale architektoniczne z piaskowca, cokół granitowy
- budynek zabytkowy pod ochroną konserwatorską Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim

STAN ZACHOWANIA ZABYTKU

Stan zachowania został ogólnie opisany w opisie technicznym budynku ratusza autorstwa mgr inż. Marii Śliwy i mgr inż. Sławomira Ciądra oraz techn. Kazimierza Machelskiego; do którego to opracowania napisano poniższy program prac konserwatorskich. Nie stwierdzono w nim poważnych problemów konstrukcyjnych w stanie zachowania zabytku, jedynie ogólne silne zabrudzenie wszystkich elementów elewacji.

Wieża ratusza w Dreddenku.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH ELEWACJI CEGLANYCH I DETALI KAMIENNYCH (piaskowiec i granit) XIX w. ratusza w Dreźnie

Przed przystąpieniem do prac wykonać dokładną dokumentację fotograficzną stanu zachowania wszystkich elewacji i zwieńczenia wieży oraz kamiennych detali zabytku.

Program prac konserwatorskich dla elewacji ceglanych ratusza

1. Oczyszczyć powierzchnię cegieł przegrzaną parą wodną pod ciśnieniem urządzeniem typu myjka wysokociśnieniowa np. firmy Karcher. Stosować ciśnienie maksymalne 80 Bar i grzanie wody do 140 ° C. W miejscach poczerniałych od brudu i nawarstwień zastosować dodatek do wody detergentów jonowo czynnych.
2. Usunąć mechanicznie wszystkie stare spoiny, które nie spełniają już swojej funkcji ochronnej dla cegieł, ponieważ są osłabione i osypują się np. przy dotknięciu palcem. Tam gdzie będzie taka możliwość usunąć je strumieniem zimnej wody pod odpowiednim ciśnieniem.
3. Pobrać próbki cegły w miejscach ewentualnych wysoleń i przekazać do analizy ilości i rodzaju soli do laboratorium np. do laboratorium PKZ w Toruniu.
4. Oczyszczyć poręcze i inne detale metalowe mocowane do elewacji mechanicznie i pomalować na nowo farbą matową do metalu w kolorze grafitowym.
5. Doczyszczyć poczerniałe powierzchnie cegieł stosując np. 3 % do max. 5 % roztwór HF, czyli kwasu fluorowodorowego, nakładanego na powierzchnię nawarstwień na cegłach na 20 min., a następnie dokładnie spłukać wodą.
6. Wzmocnić powierzchnię osłabionych i osypujących się cegieł odpowiednim rozpuszczalnikowym preparatem krzemoorganicznym typu Steinfestiger OH przeznaczonym do wzmacniania materiałów porowatych, który wytrąca żel w ilości ok. 30%, obecna nazwa tych preparatów to „KSE OH” ,wybrać impregnaty firmy Remmers, lub Keim lub Coverax.
7. Odsolić cegły w miejscach ewentualnych białych wysoleń okładami z mieszaniny pulpy i bentonitu.

8. Uzupełnić wszystkie mniejsze ubytki i utracenia w ceglach zaprawą do uzupełniania zabytkowych cegieł. Wybrać zaprawę w kolorze cegieł oryginalnych. Zastosować gotowe zaprawy renowacyjne do uzupełniania zabytkowej cegły o nazwie „Restauriermortel” firmy Remmers albo firmy Keim lub zaprawę firmy Optolith. Parametry i kolor dobrać odpowiednio do cegieł w zabytku w oparciu o wyniki analizy pobranych próbek.
9. Zdezynfekować preparatem biobójczym wszystkie miejsca które przed oczyszczeniem były zazielenione od obecności glonów i porastały je porosty. Zastosować gotowy preparat biobójczy, który unieszkodliwi komórki mikroorganizmów w sposób trwały. Zastosować gotowy preparat produkcji firmy Remmers lub Keim albo Optolith.
10. Wykonać wszędzie w szczelinach między ceglami nowe spoinowanie zaprawą wapienno-trassowo piaskową przeznaczoną do zabytkowych cegieł w kolorze oryginalnej fugi. Dobór materiału dopasować do oryginalnej fugi i wybrać zaprawę wapienno-trassowo piaskową z mieszaniną piasku drobnego i grubszego. Zastosować gotowy materiał produkcji firmy Remmers o nazwie „Fugenmortel”, lub zaprawę do fugowania firmy Keim lub zaprawę „Optosan” o odpowiednio dobranym składzie firmy Optolith.
11. Sprawdzić drożność i szczelność odpływów rur spustowych deszczówki do kanalizacji odprowadzającej wodę deszczową. W razie konieczności wykonać naprawę systemu odpływu wody opadowej z elewacji.
12. Zhydrofobizować powierzchnię cegieł odpowiednim preparatem krzemoorganicznym hydrofobowym zawierającym roztwór żywicy metylosilikonowej w rozpuszczalnikach organicznych np. typu Steinfestiger H. Wybrać z grupy preparatów o obecnej nazwie „Funcosil SNL” firmy Remmers, albo z produktów firmy Keim lub polski odpowiednik o nazwie „Sarsil”. Szczególnie starannie zhydrofobizować wszystkie płaszczyzny ukośne parapetów podokiennych i parapetów na kolejnych kondygnacjach wieży.
13. Wykonać dokumentację fotograficzną i opisową przeprowadzonej konserwacji.

Program prac konserwatorskich dla elementów z piaskowca w elewacji ratusza

1. Oczyszczyć powierzchnie piaskowca najpierw używając przegrzanej pary wodnej do temp. 140°C i pod ciśnieniem ok. 80 Bar, pozwoli to na usunięcie wtórnych

nawarstwień oraz powinno usunąć chociaż częściowo glony, mchy. Zastosować myjkę wysokociśnieniową z funkcją podgrzewania wody do stanu przegrzanej pary wodnej.

2. Doczyścić piaskowiec w miejscach nadal zaplamionych lub przebarwionych metodami chemicznymi bezpiecznymi dla zabytkowego piaskowca czyli np. stosując 3-5 % roztwór kwasu fluorowodorowego z późniejszym dokładnym jego wypłukaniem.
3. Odsolić ewentualnie zasolone elementy z piaskowca metodą tzw. wymuszonej migracji soli do rozszerzonego środowiska np. przy pomocy okładów z ligniny lub przy pomocy mieszaniny z pulpy, bentonitu i bardzo drobnego piasku. Okład pozostawić do całkowitego wyschnięcia. Zabieg wykonać należy w najcieplejszych miesiącach w sezonie letnim.
4. Uzupelnąć ubytki w piaskowcu zaprawą produkowaną do uzupełniania zabytkowych piaskowców; wybrać odpowiedni materiał z produktów firm produkujących i dostarczających materiały do zabytkowych piaskowców; o odpowiedniej granulacji ziaren i nasiąkliwości zaprawy po związaniu w stosunku do parametrów zabytkowego piaskowca. Wybrać materiały produkcji firmy Remmers, Keim lub Opholith.
5. Wyretuszować uzupełnienia ubytków w piaskowcu, jeśli nie uda się po związaniu i wyschnięciu zaprawy osiągnąć identycznego koloru jak oczyszczony zabytkowy oryginalny piaskowiec. Do retuszowania zastosować np. farby akrylowe nakładane laserunkowo lub gotowe lazury w odpowiednim odcieniu produkowane i dostarczane do nakładania patyny kolorystycznej na zabytkowy piaskowiec. Wybrać preparat firmy Keim lub Historic Lasur firmy Caparol.
6. Zdezynfekować całą powierzchnię piaskowca preparatem biobójczym dopuszczonym do stosowania do zabytkowych piaskowców; wybrać z grupy środków do dezynfekcji rozprowadzanych przez firmy produkujące i dostarczające środki do zabytkowych piaskowców np. Remmers, Keim lub Optolith.
7. Ponownie zdezynfekować elementy z piaskowca preparatem biobójczym wybranym z produktów firm przygotowujących i dostarczających preparaty biobójcze do zabytkowych piaskowców.

8. Wypełnić szczeliny między elementami z piaskowca oraz styk między piaskowcem, a ceglami np. tą samą zaprawą co zastosowana do uzupełnienia ubytków w piaskowcu czyli zaprawy typu Restauriermortel produkcji firmy Remmers, Keim lub Optholit.
9. Wykonać pełną dokumentację opisową i fotograficzną przeprowadzonej konserwacji.

program prac konserwatorskich dla cokołu granitowego w ścianach ratusza

1. Wykonać czynności oczyszczania, dezynfekcji i uzupełniania oraz fugowania bloków granitowych w cokole postępując podobnie jak w przypadku detali z piaskowca. Zaleca się jednak wykonać oczyszczanie powierzchni granitu najpierw przegrzaną parą wodną pod ciśnieniem z dodatkiem detergentu jonowo czynnego (np. firmy Karcher), a dopiero w razie konieczności doczyszczania powierzchni użyć metody chemicznej bezpiecznej dla granitu. Wykonując najpierw próby oczyszczania chemicznego w miejscu mało widocznym.

program prac konserwatorskich dla stolarki drzwiowej

Do konserwacji stolarki drzwiowej stosować materiały i środki przeznaczone do drewna zabytkowego, postępować w trakcie prac zgodnie z zasadami przyjętymi dla konserwacji zabytkowego drewna.

1. Oczyszczyć powierzchnię drzwi wejściowych głównych do budynku ratusza. Zastosować preparat z mieszaniny rozpuszczalników organicznych zagęszczony do konsystencji galarety o nazwie „Scansol” lub podobny „Abbeizer”.
2. Sprawdzić pierwszy występujący oryginalny zachowany kolor stolarki na drewnie i ten odtworzyć jako pierwotny zgodny z projektem z XIX w.
3. Pomalować na nowo drzwi zewnętrzne farbą do drewna stosowaną na zewnątrz w kolorze stwierdzonym jako pierwszy występujący na drewnie w odkrywkach na drzwiach XIX w. Zastosować farby firmy Tikkurila lub Beckers przeznaczone do drewna na zewnątrz. Może się okazać po wykonaniu odkrywek, że drzwi były tylko lakierowane barwnymi lakierami przezroczystymi pokazującymi strukturę drewna. Wówczas do odnowienia należy zastosować barwny lakier przezierny pokazujący strukturę zabytkowego drewna.

Preparaty lakiernicze np. firmy Tikkurila lub Beckers mają takie właściwości i dają efekt częściowej przezroczystości po nałożeniu.

WNIOSKI I ZALECENIA KOŃCOWE do planowanej konserwacji elewacji

Ze względu na zabytkowy charakter budynku ratusza w Drezdenku oraz opiekę konserwatorską jakiej podlega, wszelkie prace konserwatorskie prowadzone przy tym zabytku wymagają uzyskania pozwolenia od Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gorzowie Wielkopolskim oraz mogą być wykonywane wyłącznie przez dyplomowanego konserwatora zabytków w specjalności konserwacja rzeźb i detali architektonicznych, lub przez zespół osób pod nadzorem konserwatora z takimi uprawnieniami oraz doświadczeniem zawodowym przy podobnych obiektach zabytkowych.

Lidia Piotrowska- Cześnik

mgr konserwacji elementów i detali architektonicznych

zam.: ul. Polna 16 B m2, 87-100 Toruń

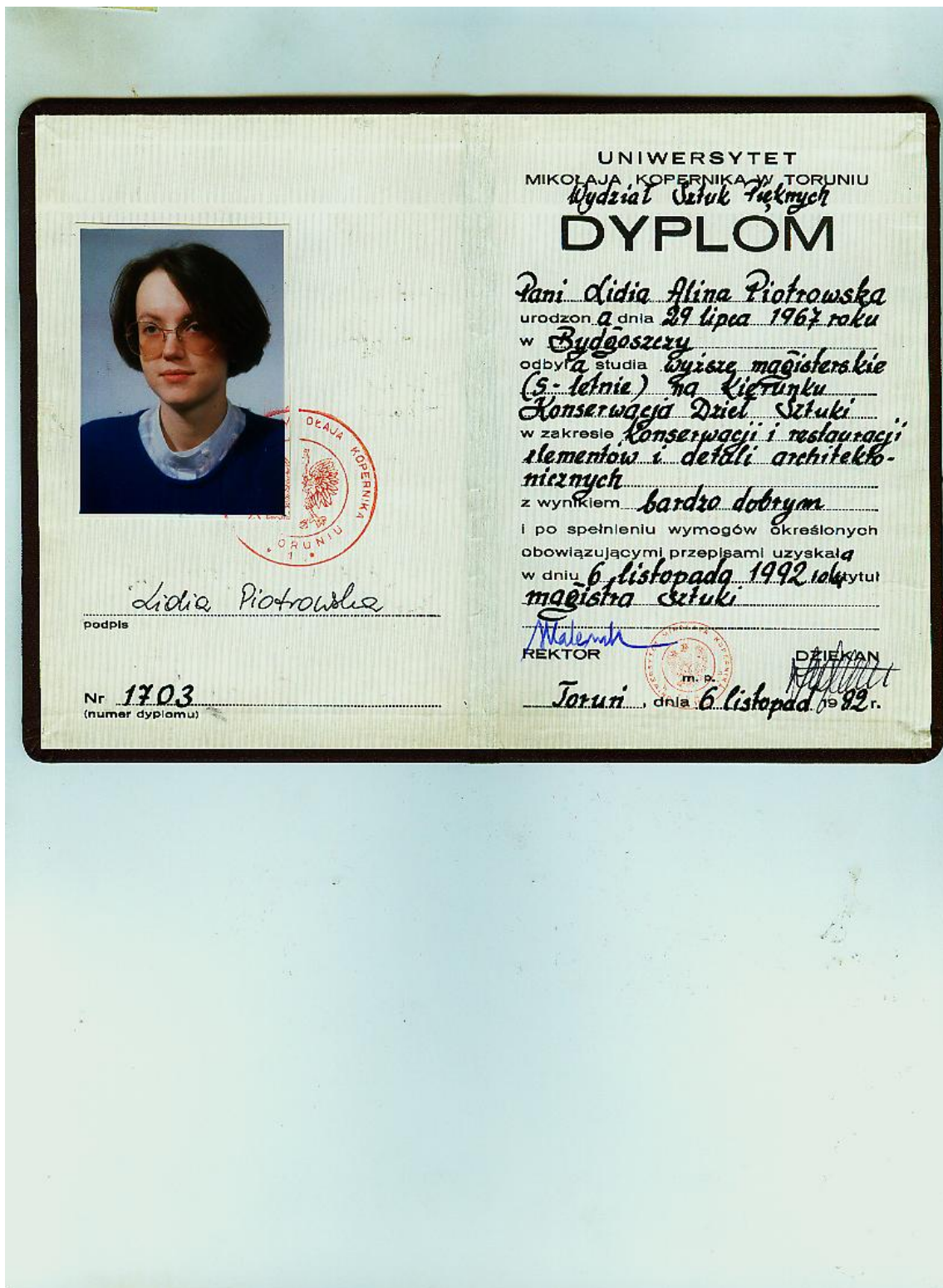
tel.: 697 466 674

dylom UMK Toruń nr 1703 wydany w 1992r

zezwoleńie na prace przy obiektach zabytkowych wydane przez WKZ w Szczecinie w 1993 r.

15.09.2018 r.

I. Dane nt. uprawnień autorki opracowania tj. konserwatora zabytków technologa.

Skan dyplomu ukończenia studiów nadających uprawnienia do konserwacji elementów i detali architektonicznych, listopad 1992 r.

LIDIA PIOTROWSKA - CZEŚNIK

ul. Jana Kazimierza 21/37, 71-620 Szczecin
tel. 091 4 220 996, 0603 546 361

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI RZEŹBY I DETALI ARCHITEKTONICZNYCH

Studiowała na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu. W 1992 r. obroniła z wynikiem bardzo dobrym pracę magisterską napisaną pod kierunkiem prof. Wiesława Domasłowskiego, wyróżnioną nagrodą im. Jerzego Remera. Wyróżniona również za pracę dyplomową wykonaną w rzeźbie pod kierunkiem prof. Józefa Szczypli. W trakcie studiów pracowała jako asystent w Pracowni Rzeźby Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK. Od 1993 r. pracuje w Muzeum Narodowym w Szczecinie, gdzie od 1994 r. kieruje Pracownią Konserwacji Ceramiki, Szkła i Kamienia. Od 1994 do 1997 r. współpracowała z firmą Konsart w Szczecinie, nadzorując prace prowadzone na obiektach zabytkowych. Od grudnia 1994 r. prowadzi również wraz z mężem własną działalność konserwatorską jako firma „Zespół Konserwatorów Zabytków” w Szczecinie.

Ważniejsze realizacje konserwatorskie:

- Nadzory:

kosztorys wstępny i program prac oraz nadzór technologiczny nad konserwacją kamiennych latarni i pawilonów widokowych na Wałach Chrobrego (1995-1997); nadzór inwestorski z ramienia Miejskiego Konserwatora Zabytków nad konserwacją tarasu głównego, fontanny i schodów na Wałach Chrobrego w Szczecinie (1998-1999); elewacja kamienicy, ul. Kaszubska 60 w Szczecinie.

- Konserwacje:

- Rzeźby ceramiczne

dwie XIX w. rzeźby ceramiczne z nieistniejącej kamienicy przy ul. Matejki w Szczecinie - alegoria nauki i handlu - praca ind. (1993); rekonstrukcja ubytków dekoracji ceramicznej elewacji budynku NBP przy ul. Starzyńskiego 1 w Szczecinie (1993); dwie XIX w. rzeźby - alegoria rolnictwa i rybołówstwa (wł. Poczty Polskiej) - kierownictwo prac (2002).

- Rzeźby z piaskowca

dwa lwy z zamku w Wolgast, XVII w., piaskowiec gotlandzki (wł. MNS), rekonstrukcje ubytków - praca zesp. (1995.); rzeźba Apollo z zamku w Wolgast, XVII w., piaskowiec gotlandzki (wł. MNS) - kier. prac (1995); dwa putta z ogrodów pałacowych w Szczecinie, XVIII w. - praca ind. (1994-95); fontanna miejska w Szczecinie „Chłopiec z harmonią” z ok. 1927r., berlińskiego rzeźbiarza Hermana Hosaeusa - praca zesp. (1995); dwie barokowe rzeźby przedst. św. Franciszka i św. Antoniego z kościoła O.O. Franciszkanów we Wschowie - kier. prac (1996).

- Rzeźby z wapienia i marmuru

plyta heraldyczna Filipa I z 1537r. z zamku w Wolgast., wapień gotlandzki (wł. MNS) - kier. prac (1995); 10 kapiteli romańskich z Kołbacza, Nowogardu i Szadzka, wapień gotlandzki (wł. MNS), oczyszczenie - kier. prac (1994); popiersie dr. Hugo Lemcke z 1915r., Franz Wulff, biały marmur (wł. MNS), konserwacja wraz z rekonstrukcją skutej twarzy - praca ind. (2000r.)

- Inne prace:

ambona z kościoła w Sownie z ok. 1560r., dr. polichr, złocenia czł. zespołu (1994-99); barokowe malowidła ścienne w kościele O.O. Franciszkanów we Wschowie - czł. zesp. (1996); wykonanie formy silikonowej z rzeźby Chrystusa włł. Thorvaldsena z kościoła p.w. Św. Rodziny przy ul. Królowej Korony Polskiej w Szczecinie do wykonania kopii rzeźby (2000r.)

Spis ważniejszych nadzorów technologicznych konserwatorskich na elewacjach zabytkowych od 1993r. – konserwator Lidia Piotrowska – Czeźnik

1. kosztorys wstępny i program prac konserwatorskich oraz nadzór technologiczny nad konserwacją kamiennych latarni i pawilonów widokowych na Wałach Chrobrego w Szczecinie – 1995-1997 r. , zlecenie od MKZ Szczecin, (firma ”Konsart” Szczecin)
2. nadzór inwestorski z ramienia MKZ nad konserwacją tarasu głównego, fontanny i schodów na Wałach Chrobrego w Szczecinie – 1998-1999 r. (firma „Renox” Poznań)
3. elewacja kamienicy przy ul. Kaszubskiej 60 w Szczecinie, badanie kolorystyki, projekt kolorystyki oraz nadzór inwestorski w 2000 r. dla Wspólnoty Mieszkaniowej
4. elewacja kamienicy narożnej przy ul. Swaróżyca 15 w Szczecinie, badanie kolorystyki i projekt kolorystyki oraz nadzór inwestorski technologiczny w 2001 r.
5. nadzór konserwatorski inwestorski nad remontem i konserwacją elewacji budynku rektoratu PAM w Szczecinie przy ul. Rybackiej, lata 2004-2005 r. (firma „Kielart” Szczecin)
6. program prac konserwatorskich elewacji XIV w. kość. pofranciszkańskiego św. Jana Ewangelisty w Szczecinie oraz nadzór autorski technologiczny nad kolejnymi etapami jego konserwacji od 2007r. do 2013 r., firmy: „Thoman-Hanry” z Bydgoszczy, firma „Konsart” Szczecin i firma „PatrikArt” Toruń, zlecenia inwestora tj. parafii
7. elewacja kamienicy przy ul. Obrońców Stalingradu 29 Szczecinie, badanie kolorystyki, projekt kolorystyki oraz nadzór inwestorski w 2011 r. dla Zarządu Budynków „Nad Odrą” w Szczecinie
8. program prac konserwatorskich i nadzór autorski technologiczny we wnętrzu XIV w. kość. św. Jana Ewangelisty w Szczecinie od lutego 2012 r do czerwca 2013r., (firma „PatrikArt” Toruń)
9. nadzór konserwatorski ze strony wykonawcy prac na elewacjach Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie od 2011r. do 2012r. (firma „Konsart” Szczecin)
10. nadzór konserwatorski ze strony wykonawcy prac tj. firmy „HBM- Bud” Bydgoszcz na elewacjach budynku B 1 Politechniki Wrocławskiej w 2012r. (generalny wykonawca- firma „Ekoinbud” Gdańsk)
11. nadzór konserwatorski ze strony wykonawcy tj. firmy „HBM- Bud” Bydgoszcz na elewacjach budynków w zespole pozamkowym w Olsztynku w 2012r. (generalny wykonawca – firma „Ekoinbud” Gdańsk)
12. nadzór konserwatorski ze strony wykonawcy prac tj. firmy „HBM- Bud” z Bydgoszczy na elewacjach wieży katedry św. Mikołaja w Elblągu w 2014r. (generalny wykonawca - firma „Ekoinbud” Gdańsk)
13. nadzór konserwatorski ze strony generalnego wykonawcy prac tj. firmy „Skanska” Oddział w Szczecinie przy konserwacji elewacji budynku KW Policji przy ul. Małopolskiej 47 w Szczecinie w 2015r.
14. nadzór konserwatorski technologiczny ze strony inwestora na elewacji tzw. ogrodowej budynku Urzędu Miejskiego w Szczecinie nad konserwacją kamiennych opasek okiennych i drzwiowych oraz wymianą barwionych w masie tynków; wykonawca prac firma „Konsart” ze Szczecina – realizacja od lutego 2018 r.

Lidia Piotrowska- Czeźnik

mgr konserwacji elementów i detali architektonicznych

zam.: ul. Polna 16 B m2, 87-100 Toruń

tel.: 697 466 674

dylom UMK Toruń nr 1703 wydany w 1992r

zezwole nie na prace przy obiektach zabytkowych wydane przez WKZ w Szczecinie w 1993 r.

15.09.2018 r.

